

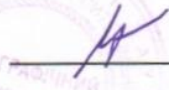
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Географічний факультет

Кафедра географії України та регіоналістики

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан географічного факультету

 Мирослав ЗАЯЧУК

«12» *серпня* 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ГЕОГРАФІЇ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

обов'язкова

Освітньо-професійна програма «Регіональний розвиток і просторове планування»

Спеціальність 106 «Географія»

Галузь знань 10 «Природничі науки»

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Географічний факультет

Мова навчання українська

Чернівці 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ГЕОГРАФІЇ У ВИЩІЙ ШКОЛІ» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Регіональний розвиток і просторове планування», спеціальність 106 «Географія», галузь знань 10 «Природничі науки», затвердженої Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Протокол № 3 від «28» лютого 2022 р.).

Розробник: Костащук Іван Іванович, професор кафедри географії України та регіоналістики, доктор географічних наук, професор.

Викладач: Костащук Іван Іванович, професор кафедри географії України та регіоналістики, доктор географічних наук, професор.

Погоджено з гарантом ОП «Регіональний розвиток і просторове планування»

Гарант освітньої програми Мирослав ЗАЯЧУК

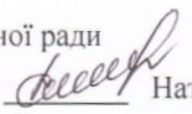
Затверджено на засіданні кафедри географії України та регіоналістики

Протокол № 13 від « 09 » серпня 2024 року

Завідувач кафедри Іван КОСТАЩУК

Схвалено навчально-методичною радою географічного факультету

Протокол № 1 від « 12 » серпня 2024 року

Голова навчально-методичної ради
географічного факультету Наталя АНДРУСЯК

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни):

Вивчення обов'язкової навчальної дисципліни «Методика викладання географії у вищій школі» здійснюється відповідно до освітньо-професійної програми «Регіональний розвиток і просторове планування» підготовки магістрів за спеціальністю 106 Географія. Предметом вивчення навчальної дисципліни є процес формування географічної компетентності студента та виховання його особистості засобами географічної освіти. Результатом навчання є формування у студентів науково-світоглядних уявлень про організацію навчально-виховного процесу з географії у закладах вищої освіти та форми організації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти, його різноманітність, закономірності розвитку та просторову диференціацію.

Навчальна дисципліна «Методика викладання географії у вищій школі» вивчається в першому семестрі першого року навчання і за структурно-логічною схемою пов'язана з асистентською практикою. Програма навчальної дисципліни містить два змістових модулі.

2. Мета навчальної дисципліни:

засвоїти теоретично і оволодіти практично методикою організації і проведення занять з географічних дисциплін у закладах вищої освіти, ознайомитись з формами організації навчального процесу та сучасними технологіями навчання. Дисципліна забезпечить професійно-методичну підготовку майбутніх викладачів географічних дисциплін.

3. Завдання курсу:

- засвоїти та оволодіти методикою викладання географії у вищій школі;
- вміти застосовувати різні форми та види викладання предмету у вищій школі;
- ознайомитись з новітніми технологіями та засобами навчання;
- вміти застосовувати різні форми та види викладання предмету у закладах освіти;
- здатність орієнтуватися у світовому й національному географічному освітньо-науковому просторі в контексті необхідності постійного розширення і актуалізації географічних знань для підвищення професійної майстерності;
- удосконалити фахові (географічні) знання задля їхнього застосування в навчальному процесі в закладах вищої освіти;
- вміти застосовувати сучасні інноваційні методи навчання, різні форми пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти;
- набути здатностей застосовувати засвоєні географічні і психолого-педагогічні компетентності, знання сучасних методик для формування загальних і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків географічних дисциплін;
- аналізувати сучасні тенденції розвитку географічної освіти.

4. Пререквізити: Навчальна дисципліна «Методика викладання географії у ВШ» вивчається в першому семестрі першого року навчання. Ефективність засвоєння курсу базується на результатах вивчення навчальних дисциплін на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти «Методики викладання географії»

та логічно доповнюється результатами вивчення навчальної дисципліни «Педагогіка і психологія вищої школи».

5. Результати навчання:

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні набути такі **загальні компетентності**, як:

ЗК 1. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. Працювати самостійно, розробляти стратегії та керувати часом. Здатність скеровувати зусилля, поєднуючи результати різних досліджень та аналізу, представляти результат вчасно.

ЗК 2. Здатність бути критичним та самокритичним. Вміти реально оцінювати власні можливості, результати та шляхи їх досягнення при розробці проектів та вирішенні завдань. Здійснювати критичне осмислення регіональних проблем.

ЗК 4. Здатність знаходити, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел. Навички використання сучасних інформаційних технологій, картографічних та статистичних джерел інформації при планування розвитку регіонів.

ЗК 6. Здатність приймати ґрунтовні рішення та застосовувати знання на практиці.

ЗК 7. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. Знання стандартів необхідних для наукового дослідження та публікування, включаючи критичну обізнаність та академічну доброчесність.

ЗК 9. Здатність мотивувати людей і досягати спільних цілей. Здатність виступати з усними повідомленнями, ставити запитання, дискутувати, вести ділове спілкування в усній або в письмовій формі.

ЗК 12. Здатність продовжити навчання з високим ступенем автономії.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні набути такі **фахові компетентності**, як:

ФК 2. Розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку та взаємодії природи і суспільства й уміння їх використовувати у професійній, соціальній, педагогічній діяльності.

ФК 4. Здатність планувати, проводити та публічно презентувати результати наукових досліджень, забезпечити зрозуміле донесення власних знань, висновків та аргументів до фахівців і нефахівців.

ФК 11. Здатність здійснювати наукову-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти на засадах компетентнісного підходу.

ФК. 12. Здатність управління робочими або навчальними процесами, які є складними непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Застосовувати набуті теоретичні знання та практичні навички для дослідження природно- і суспільно-територіальних систем на різних рівнях просторової організації.

ПРН 4. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, розроблення нових методів і

процедур в географії та міждисциплінарних контекстах.

ПРН 12. Планувати й виконувати теоретичні та прикладні дослідження, робити обґрунтовані висновки, аналізувати та презентувати результати досліджень.

ПРН 13. Здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти, розробляти необхідне для цього навчально-методичне та інформаційне забезпечення.

ПРН 16. Дотримуватися морально-етичних аспектів досліджень, академічної доброчесності, професійного кодексу поведінки.

Після вивчення курсу, студент буде:

Знати:

- теоретичні основи методики викладання географії у закладах вищої освіти;
- основні форми організації навчального процесу у закладах вищої освіти;
- методи навчання географії та її матеріально-технічної бази;
- форми організації навчально-пізнавальної діяльності студентів, їх різноманітність, закономірності розвитку та просторову диференціацію, принципи побудови та структурно-логічну схему вивчення географії; закономірності засвоєння здобувачами вищої освіти системи географічних понять та формування у них географічних компетентностей;
- методики навчання окремих навчальних дисциплін та позааудиторної роботи;
- особливості застосування системи методів розвивального навчання географії та їх поєднання в процесі викладання.

Вміти :

- застосовувати різні форми та види викладання предмету у закладах вищої освіти;
- враховувати та застосовувати особливості та специфіку фізико-географічних і економіко-географічних узагальнень при викладі навчальних дисциплін;
- розв'язувати складні спеціалізовані практичні завдання в галузі вищої освіти, що передбачає застосування концептуальних методів освітніх наук та географічної науки і характеризуються комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації освітньо-виховного процесу у вищій школі;
- реалізовувати технології особистісно-орієнтованої освіти, належно використовувати географічну термінологію, ефективно і вільно передавати географічні ідеї, принципи і теорії письмовими, усними та візуальними засобами;
- орієнтуватися у світовому й національному географічному освітньо-науковому просторі в контексті необхідності постійного розширення і актуалізації географічних знань для підвищення професійної майстерності;
- застосовувати набуті географічні і психолого-педагогічні компетентності, знання сучасних методик і освітніх технологій для формування у здобувачів вищої освіти загальних і предметних компетентностей та здійснення міждисциплінарних зв'язків географії;
- організувати роботу здобувачів вищої освіти за рівнями засвоєння

навчального матеріалу та застосовувати методи діагностування їх навчальних досягнень, здійснювати педагогічний супровід процесів соціалізації та професійного самовизначення.

6. Опис навчальної дисципліни

6.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	Змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	I	1	5	150	2	30	-	15	-	105	-	іспит

6.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п/с	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Теми лекційних занять	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ГЕОГРАФІЇ У ВИЩІЙ ШКОЛІ												
Тема 1. Вступ до курсу «Методика викладання географії у ВШ»	11	2	1	-	-	8							
Тема 2. Професіограма сучасного викладача географії	12	2	1	-	-	9							
Тема 3. Основні принципи викладання географічних дисциплін у ВШ. Студентоцентроване навчання	14	2	2	-	-	10							
Тема 4. Форми організації навчання та методика їх проведення	16	4	2	-	-	10							
Тема 5. Основні прийоми	16	2	2			12							

викладання географії у ВІІ												
Тема 6. Підсумкове заняття	12	2	-	-	-	10						
Разом за ЗМ1	81	14	8	-	-	59						
Теми лекційних занять	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ГЕОГРАФІЇ У ВИЩІЙ ШКОЛІ: ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ											
Тема 1. Формування географічних компетенцій, методи й методичні прийоми.	14	2	2	-	-	10						
Тема 2. Засоби навчання географії у ВІІ. Інформаційно-комунікаційні технології. Смарт-технології. STEM-та STEAM-освіта у ВІІ.	14	4	2	-	-	8						
Тема 3. Методи навчання у викладанні географії у ВІІ	16	4	2	-	-	10						
Тема 4. Професійне та особистісне зростання викладача географії	15	4	1	-	-	10						
Тема 5. Підсумкове заняття	10	2	-	-	-	8						
Разом за ЗМ 2	69	16	7	-	-	46						
Усього годин	150	30	15	-	-	90						

6.2.1. Теми семінарських занять

№ п/п	Тема семінарського заняття	Кількість годин	Кількість балів, які може отримати студент
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1			
1	Методика викладання географії у Вищій школі: основні тенденції змін на сучасному	1	3

	етапі розвитку освіти		
2	Професійний та психологічний портрети викладача географії	1	3
3	Студентоцентроване навчання: основні виміри та принципи дотримання	2	3
4	Нестандартні форми навчання географії та методика їх проведення	2	4
5	Інноваційні технології та прийоми викладання географії у ВШ	2	4
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2			
6	Географічні компетентності та їх розвиток у студентів	2	4
7	STEM- та STEAM-освіта під час вивчення географії у ВШ: від теорії до практики. Розробка STEM- та STEAM-проекту	2	5
8	Інтерактивні методи під час викладання географічних дисциплін та методика їх проведення	2	4
9	Самоосвіта та самовиховання як важливі складові професійного та особистісного розвитку викладача ВШ	1	5

6.2.2 Тематика індивідуальних науково-дослідницьких завдань

№	Назва теми
1	Методика викладання як шлях до розвитку географічного мислення студентів.
2	Закономірності та принципи процесу навчання у закладі вищої освіти.
3	Зміст географічної освіти як проблема дидактики вищої школи.
4	Інформування як застарілий підхід у навчанні географії.
5	Способи досягнення цілей навчання географії.
6	Співвідношення методів навчання географії у вищій школі з методами науки.
7	Ідеалізація, абстракція та формалізація географічних знань і процес навчання.
8	Роль інтонації голосу в активації сприйняття географічної інформації.
9	Робота з новітніми технічними засобами навчання географії.

10	Порівняльна характеристика традиційного і модульного навчання географії.
11	Проблемна ситуація як навчальний сегмент у вивченні географії.
12	Групові технології в навчальному процесі вивчення географії.
13	Ігрові технології навчання географії.
14	Гіпно- та сугестопедичні технології навчання географії.
15	Орфоепія в живій бесіді на географічну тематику.
16	Емоційність мови у викладацькій майстерності.
17	Особливості психології ораторської праці у викладанні географії.
18	Монолог і діалог в педагогічному спілкуванні географів.
19	Стиль спілкування у вузівській аудиторії.
20	Презентація як засіб подання просторової географічної інформації.

* ІНДЗ – в цілому для навчальної дисципліни (10 балів).

6.2.3 Завдання для самостійної роботи та самоперевірки її виконання

№	Назва теми
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ №1	
1	Порівняльний аналіз німецької та французької моделі вищої освіти.
2	Порівняльний аналіз англійської та американської моделі вищої освіти.
3	Принципи державної політики у сфері освіти.
4	Порівняльний аналіз традиційних типів навчання: догматичний, пояснювально-ілюстративний, проблемний.
5	Навчання географії у країнах Європи.
6	Навчання географії у США та Бразилії.
7	Структура географії у країнах Азії.
8	Структура географії у країнах Африки.
9	Структура географії у Австралії.
10	Принципи навчання: науковості, послідовності і системності.
11	Принципи навчання: доступності, свідомості і активності.
12	Принципи навчання: міцності, зв'язку теорії з практикою.
13	Принципи навчання: доповненості, наочності у навчанні.
14	Принципи навчання: єдності наукового і навчального процесу, участі у науково-дослідній роботі.
15	Принципи навчання: індивідуального підходу і урахування особистих можливостей.
16	Принципи навчання: єдності теоретичної і практичної підготовки
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ №2	
17	Модифікуючі інновації у викладанні географії.
18	«Кейс-метод» у викладанні фізико-географічних дисциплін.
19	«Кейс-метод» у викладанні суспільно-географічних дисциплін.
20	«Сендвіч-навчання» у викладанні фізико-географічних дисциплін.
21	«Сендвіч-навчання» у викладанні суспільно-географічних дисциплін.

22	Метод «портфоліо» у викладанні географії.
23	Пояснювальне та проблемне навчання географії.
24	Співвідношення методів навчання у вищій школі з методами науки.
25	Географічні інформаційні системи й технології.

7. ПЕРЕЛІК ЗАПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ (ІСПИТУ)

1. Значимість дисципліни для підготовки майбутнього вчителя географії.
2. Зв'язок дисципліни «Методика викладання географії у ВШ» з іншими курсами спеціальності 014.07. Середня освіта. Географія.
3. Основні завдання дисципліни «Методика викладання географії у ВШ».
4. Рівні та ступені географічної освіти в Україні.
5. Культура комунікацій із здобувачами в аудиторних і позааудиторних заняттях.
6. Освітня програма та її структурні елементи з підготовки вчителя географії.
7. Державний стандарт та навчальний план спеціальності.
8. Навчальна програма спеціальності та робоча навчальна програма дисципліни. Силабус.
9. Форми організації навчання у вищій школі.
10. Лекція як вид навчального заняття.
11. Лабораторне заняття як вид навчального заняття.
12. Практичне і семінарське заняття як вид навчального заняття.
13. Види позааудиторних занять.
14. Сутність індивідуального заняття.
15. Роль та види консультацій у підготовці фахівців.
16. Самостійна робота та її значимість в організації навчального процесу.
17. Практична підготовка як форма організації навчального процесу.
18. Форми контролю та оцінювання якості знань студентів.
19. Сутність понять «освітня компетенція», «географічна компетенція» та «географічна компетентність».
20. З'ясуйте географічні компетенції: ключові, міжпредметні, предметні.
21. Охарактеризуйте систематизацію прийомів навчання (вербальні, ілюстративно-демонстраційні, прикладні).
22. З'ясуйте пояснювальне та проблемне навчання географії.
23. Формування навчальної проблеми та способи її розв'язання.
24. Формування емпіричних та теоретичних географічних знань.
25. Географічні задачі, їх класифікація та роль в навчанні.
26. Пояснювальне та проблемне навчання географії.
27. Формування вмінь і навичок для практичного використання теоретичних знань.
28. Систематизація методів навчання географії.
29. Вербальні прийоми навчання географії.
30. Ілюстративно-демонстраційні прийоми навчання.
31. Прикладні прийоми навчання.
32. Охарактеризуйте засоби навчання географії та роль карт і наочних

засобів.

33. Роль сучасних інформаційних і комп'ютерних технологій навчання географії.

34. Охарактеризуйте основні методи навчання географії.

35. Ілюстративно-інформаційний метод викладання географії у вищій школі.

36. Репродуктивний метод викладання географії.

37. Проблемний метод у викладанні географії.

38. Частково-науковий метод викладання географії.

39. Дослідницький метод викладання географії.

40. Метод моделювання у викладанні географії.

41. Роль навчальних, виробничих та педагогічних практик у підготовці вчителя географії.

42. Кваліфікаційні роботи у підготовці географа та дотримання академічної доброчесності.

43. Значимість участі в олімпіадах, конкурсах, конференціях, семінарах.

44. Ораторське мистецтво педагога

45. Місце і значення екскурсії у курсах географічних дисциплін.

46. Особливості реалізації краєзнавчого принципу в процесі екскурсій фізикогеографічного спрямування.

47. Практична підготовка студентів як складова освітнього процесу у ЗВО.

48. Моніторинг якості навчальних досягнень студентів.

49. Завдання, функції, види педагогічного контролю.

50. Форми і методи контролю навчальних досягнень студентів.

51. Організація контрольних заходів перевірки рівня засвоєння здобувачами вищої освіти навчального матеріалу.

52. Науково-педагогічні дослідження, їх мета, завдання і значення.

53. Теоретичні методи науково-педагогічних досліджень.

54. Експериментально-емпіричні методи рівня науково-педагогічних досліджень.

55. Психолого-педагогічні умови проведення педагогічного експерименту.

56. Основні напрямки перспективних досліджень дидактичних аспектів щодо викладання фахових географічних дисциплін у вищій школі.

57. Психолого-педагогічні вимоги до викладача географічних дисциплін вищої школи.

58. Структура професійної діяльності викладача фахових географічних дисциплін.

59. Педагогічний імідж.

60. Поняття педагогічної культури.

61. Порівняльна характеристика методики і технології навчання.

62. Традиційне та інноваційне навчання: порівняльний аналіз.

63. Специфіка використання сучасних технологій навчання в рамках вивчення географічних дисциплін.

64. Дидактичні можливості інформаційних технологій.

65. Традиційні форми навчання географічних дисциплін.

66. Лекції у вищій школі: ознаки, класифікації та особливості їх проведення.
67. Цілі та завдання лекційних занять для формування у студентів теоретичних знань з географічних дисциплін.
68. Проблемна спрямованість лекцій з географії.
69. Семінарські заняття, методика підготовки та проведення. Семінар-«круглий стіл». Семінар-виставка, семінар-турнір.
70. Планування оптимальної системи засобів і методів навчання у процесі аудиторних занять.
71. Сучасні інноваційні технології та методи навчання.
72. Поняття педагогічної інновації.
73. Кредитно-трансферна технологія навчання як педагогічна інновація.
74. Психолого-педагогічна сутність інтерактивних технологій навчання.
75. Функції та сфери впливу інтерактивного навчання.
76. Класифікація інтерактивних форм навчання та їх дидактичні можливості.
75. Особливості організації і проведення навчальної конференції.
76. Мета і завдання диспуту. Організація роботи, узагальнення результатів диспуту.
77. Класифікація дидактичних ігор, їх особливості.
78. Рольові та ділові ігри як засіб активізації пізнавальних інтересів студентів.
79. Організація самостійної роботи здобувачів вищої освіти.
80. Цілі і завдання самостійної роботи здобувачів вищої освіти в умовах реформування вищої школи.
81. Нормативні документи та положення МОН України про самостійну роботу студентів, їх планування та контроль.
82. Класифікація форм та видів завдань самостійної роботи студентів за різними ознаками.
83. Науково-дослідна діяльність з географічних дисциплін та її планування.
84. Організація проблемного гуртка або проблемної групи з географії.
85. Методика проведення консультацій і індивідуальних занять.
86. Пізнавальні екскурсії з дисциплін географічного спрямування.
87. Вимоги до розроблення навчально-методичного забезпечення.
88. Сучасна дидактична система у закладах вищої освіти.
89. Категорії та основні принципи дидактики вищої школи.
90. Характеристика загально-дидактичних та специфічних принципів навчання географії у вищій школі. Особливості їх реалізації.

8. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю. Формами поточного контролю є усна чи письмова (тестування, есе, реферат, творча робота) відповідь студента. Формою підсумкового контролю є екзамен (іспит).

Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль знань студента. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та інших видів занять, самостійної роботи і має на меті перевірку рівня

підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі.

Засоби оцінювання. Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання є: контрольні модульні роботи з використанням стандартизованих тестів та вправ на логічне мислення; проекти (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі та ін.); розрахункові, графічні, розрахунково-графічні роботи; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; студентські презентації та виступи на наукових заходах.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни. Загальна кількість балів, яку студент може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів студент набирає при поточних видах контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (екзамену).

Кількість балів за кожний навчальний елемент виводиться із суми поточних видів контролю. Кількість балів за змістовний модуль дорівнює сумі балів, отриманих за навчальні елементи даного модуля. Максимальна кількість балів складає: за 1 модуль – 30; 2 модуль – 30 балів.

Студент, який набрав протягом нормативного терміну вивчення дисципліни 60 балів та виконав навантаження за всіма кредитами, має можливість не складати іспит і отримати набрану кількість балів як підсумкову оцінку або складати іспит з метою підвищення свого рейтингу за даною навчальною дисципліною. Якщо студент набрав менше 30 балів, він не допускається до складання іспиту.

Підсумкова оцінка за навчальну дисципліну, з якої складається екзаме́н, виводиться із суми балів поточного контролю за модулями (до 60 балів) та модуля-контролю (екзамену) – до 40 балів. Якщо студент за власною ініціативою чи бажанням, крім обов'язкових видів контролю (60 балів), виконує додаткові види роботи – ІНДЗ (фіксовані виступи, реферати, статті, участь в олімпіадах, наукових конференціях тощо), може отримати додатково 20 балів, які також підсумовуються до підсумкової оцінки.

Відповідно до вимог Болонської угоди проводиться місцева (національна) шкала визначення оцінок і шкала ECTS. Для їх порівняння використовується така таблиця:

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

Розподіл балів, які отримують студенти за кожен елемент

Поточне оцінювання (аудиторна (лекційний матеріал і практичні роботи) та самостійна робота)											Кількість балів (екзамен)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2					40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T1	T2	T3	T4	T5		
5	5	6	7	7	-	7	8	7	8	-		

9. Рекомендована література

9.1. Базова (основна)

1. Проблемне навчання географії / Корнєєв В.П., Корнєєва О.В., Круглик Л.І., Топузов О.М. За заг. ред. проф. В.П. Корнєєва – Х.: Видавнича група «Основа». – 96 с.
2. Корнєєв В. П. Технології в навчанні географії: Посібник. – Х.: Основа, 2004.- 111 с.
3. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: Методичний посібник для студентів магістратури. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 316 с.
4. Освітні технології: Навч.- метод. посібник / За ред. О. М. Пехоти – К.: А.С.К., 2004. – 256 с.
5. Боллобаш Я. Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти: Навч. посібник. – К.: ВВП «Компас», 1997. – 64 с.
6. Щербань П. М. Навчально-педагогічні ігри у вищих навчальних закладах: Навч. посіб. – К.: Вища школа, 2004. – 207 с.
7. Ясулайтіс В. А. Дистанційне навчання: метод рекомендації. – К.: МАУП, 2005. – 72 с.
8. Пометун О.І. Енциклопедія інтерактивного навчання / О.І. Пометун. – К., 2007 – 144 с.
9. Чубрей О.С. Система підготовки майбутніх учителів географії до професійної діяльності на засадах компетентнісного підходу: монографія. Чернівці: Технодрук, 2020. - 376 с.

9.2. Допоміжна

1. Ю.Ю. Пологовська формування профорієнтаційної компетентності у майбутніх вчителів географії методом ситуативного аналізу//Географія в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка: 85 років – досягнення та перспективи (GTSM): Матеріали міжнар. наук.- практ. конфер.(м.Київ 30-31 березня 2018 р.// гол. ред. колегії: Я.Б. Олійник – К.: Прінт-Сервіс, 2018 – 361 с., С. 194-197.
2. В.І. Остроух Електронні картографічні посібники як форма реалізації інноваційних технологій в освітньому процесі // Географія в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка: 85 років – досягнення та перспективи (GTSM): Матеріали міжнар. наук-практ. конфер. (м.Київ, 30-31 березня 2018 р.)/ гол. ред. колегії Я.Б. Олійник – К.: Прінт-Сервіс, 2018 – 361 с., С. 311-314.
3. Шляхи підвищення ефективності уроку географії / Упорядник О.Я.

Скуратович. - К.:Рад.шк.,1991. – 96 с.

4. Варакута О.М. Формування географічних понять //Географія та основи економіки в школі. – 2002. – № 6.-С.28-31.

5. Бойчук Ю.Д. Компетентнісний підхід як основа модернізації сучасної освіти. *Освітній простір. Глобальні, регіональні та інформаційні аспекти*. 2013. Вип. 13. С. 130–135.

6. Гнезділова К.М., Касярум С.О. Моделі та моделювання у професійній діяльності викладача вищої школи: навч. посіб. Черкаси: Вид. Чабаненко Ю. А., 2011. 124 с.

7. Єльнікова Г. Про впровадження компетентнісного підходу в навчальний процес вищого навчального закладу. *Теорія та методика управління освітою*. 2010. № 5. С. 11. URL: <http://tme.umo.edu.ua>.

8. Костікова І.І. Сучасні методологічні підходи до професійної підготовки вчителя засобами інформаційно-комунікаційних технологій. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. 2008. № 8. С. 79–83.

9. Сікора Я.Б. Реалізація змішаного навчання у вищому навчальному закладі. *Науковий вісник ужгородського університету. Сер. Педагогіка. Соціальна робота*. 2016. Вип. 2(39). С. 236–239.

10. Заячук М. Краєзнавчий підхід в сучасній шкільній географії: проблеми та перспективи. // Історія української географії. Спец. випуск. Краєзнавство. Всеукраїнський науково-теоретичний часопис. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2001. – Випуск 2 (4) 132 с., С.56-57.